

**SUMQAYIT SƏMƏD VURĞUN ADINA MƏRKƏZİ
KİTABXANA
METODİKA-BİBLİOQRAFIYA ŞÖBƏSİ**

**KÖNÜLLÜLƏRİLİ
2020**

SUMQAYIT- 2020

Tərtibçi: T. Mirzəyeva

**Redaktor: Y.Ə.Əhmədova, MKS-in direktoru,
*Əməkdar mədəniyyət işçisi***

**Könüllülər İli - 2020: metodik tövsiyələr / Tərt. ed.
T. Mirzəyeva; red. Y. Əhmədova. – Sumqayıt, 2020. –
15 s.**

Tərtibçidən

Bu vəsaitdə Azərbaycan Respublikasında 2020-ci ilin “Könüllülər ili” elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, könüllülər ili, könüllü və könüllülük haqqında, könüllülər hərəkatının tarixi, könüllülərin fəaliyyəti barədə məlumatlar və kitabxanada könüllülərin köməyi ilə həyata keçirilən layihələr haqqında məlumat verilir. Vəsaitdə eyni zamanda bu işin təşkili ilə əlaqədar kitabxanaçılar üçün metodik tövsiyələr və könüllülərin əməyindən istifadə imkanlarının istiqamətləri barədə təkliflər öz əksini tapmışdır.

Azərbaycan Respublikasında 2020-ci ilin “Könüllülər ili” elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan xalqı əsrlər boyu xeyirxahlıq, fədakarlıq, könüllü və təmənnasız kömək ənənələrini yaşatmışdır.

Könüllülük insanları vahid niyyət ətrafında birləşdirən, vətəndaş, cəmiyyət və dövlətin birgə fəaliyyətinin ən uğurlu formatıdır.

Könüllülük həm də vətənpərvərlik məktəbi, öz xalqına, dövlətinə, milli-mənəvi dəyərlərə bağlılıq və xidmət nümayəndəsidir.

Bu fəaliyyətin təşviqi məqsədilə dövlətimiz tərəfindən zəruri addımlar atılmış, normativ hüquqi baza təkmilləşdirilmiş, dövlət dəstəyi mexanizmləri formalaşdırılmışdır. Könüllülük bir çox fəaliyyət sahələrinə nüfuz edərək ümummilli hərəkata çevrilmiş, ölkəmizin hər bir bölgəsinə, ictimai həyatın müxtəlif sahələrinə yayılaraq, cəmiyyətimizin bütün təbəqələrini əhatə etmiş, gənclərimizin həyat tərzinə çevrilmişdir. ASAN, “Regional İnkişaf” İctimai Birliyi, “Bir” Tələbə könüllülüləri və digər könüllü hərəkatları yaranmış, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında on minlərlə gənci birləşdirən könüllü qrupları formalaşmışdır.

Könüllülərimiz öz kreativliyi, təşəbbüskarlığı, innovativ düşüncə tərzini və müasir dünyagörüşləri ilə qoşulduqları fəaliyyətə yeni nəfəs

vermiş, ölkəmizdə Avroviziya Mahnı Müsabiqəsi, I Avropa Oyunları, “Formula 1” yarışları, IV İslam Həmrəyliyi Oyunları kimi irimiqyaslı beynəlxalq tədbirlərin həyata keçirilməsində əvəzsiz rol oynamışlar. Bu il 5 dekabr Beynəlxalq Könüllü Günü ərəfəsində Azərbaycanda ilk dəfə keçirilmiş və bütün könüllüləri əhatə etmiş Könüllülük Həftəsi ölkəmizdə könüllülüyn yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu və böyük potensiala malik olduğunu nümayiş etdirmişdir. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, gənclərin fərdi inkişafına təkan vermək, onlarda sosial məsuliyyət hissini artırmaq, gəncliyin potensialından xalqın rifahı və ölkəmizin dayanıqlı inkişafı üçün səmərəli istifadə etmək məqsədilə qərara alıram:

1. 2020-ci il Azərbaycan Respublikasında “Könüllülər ili” elan edilsin.
2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti 2020-ci ilin Azərbaycan Respublikasında “Könüllülər ili” elan edilməsinə dair tədbirlər planını bir ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 dekabr 2019-cu il.

Könüllülük anlayışının tarixi

5 dekabr Beynəlxalq Könüllülər Günüdür. BMT Baş Assambleyası 1985-ci ildə hökumətlərə hər il iqtisadi və inkişaf naminə bu tarixin qeyd olunmasını təklif edib. Dünya tarixində müasir anlamda könüllü fəaliyyət anlayışına ilk dəfə XVII əsrdə Fransa ordusunda rast gəlinir. Bu anlayış könüllü hərbiçi olmaq istəyən fransızların qeydə alınmasından sonra meydana çıxıb. Bu dövrdə Avropada şəxsi istəyi ilə hərbi xidmətə gedənləri "volontaire" adlandırırdılar. Latın mənşəli olan "volantire" Azərbaycan dilində "könüllü" deməkdir. O dövrdə bu söz yalnız hərbi kontekstdə istifadə olunurdu. XX əsrdən etibarən isə (I Dünya Müharibəsindən sonra) könüllü sözü sosial fenomen kimi formalaşmağa başladı. 1881-ci ildə isə ABŞ-da vətəndaş müharibəsi zamanı qadınların könüllü olaraq tibb bacısı kimi fəaliyyət göstərməsi minlərlə könüllünü ətrafında birləşdirən Amerika Qırmızı Xaç Təşkilatının yaranmasına səbəb oldu. Könüllülük - cəmiyyətdə sosial, mədəni, iqtisadi, ekoloji problemlərin həllinə yönəlmiş və gəlir əldə etmək məqsədi daşımayan ictimai faydalı fəaliyyətdir. Könüllü fəaliyyət əhalinin həssas qruplarından olan insanlara (əlillər, qocalar, kimsəsiz uşaqlar və s.) göstərilən fiziki və mənəvi yardım, cəmiyyətdə maarifləndirmə işinin aparılması, vətəndaş fəallığının artırılması, sağlam həyat tərzinin təbliğ edilməsi, ətraf mühitin qorunması və s. məqsədlə həyata keçirilən layihə və tədbirlərdə (aksiya, kampaniyalar və s.) göstərilən təmənnəsiz sosial xidmətdir. Könüllü fəaliyyət, bu fəaliyyəti həyata keçirən könüllülərin iştirakı ilə hökumət (dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən dövlət orqanları) və ya qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən təşkil edilir.

"ASAN Könüllülük" hərəkatı

Bu gün dünyada ictimai və cəmiyyət maraqları naminə fəaliyyət göstərən insanların sayı on milyonlardır. Könüllü olmaq istəyi və ehtiyacı gənc insanlarda daha çox nəzərə çarpır. Könüllülük hadisəsinə istər Azərbaycan xalqının tarixində, istərsə də adət-

ənənələrində tez-tez rast gəlirik. Könüllülük hərəkatının bariz nümunələrindən biri də "ASAN" könüllülərdir. Prezident İlham Əliyev 29 dekabr 2012-ci ildə Bakıda 1 saylı "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışı zamanı könüllülərlə görüşdə onların bu hərəkatdakı rolunu xüsusi vurğulamışdı. "ASAN Könüllülük"

hərəkatı və onun bir parçası olan "ASAN Könüllülük" məktəbinin 2012-ci ilin sonlarından etibarən fəaliyyət göstərdiyini vurğulayan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin İnsan resursları və təlim şöbəsinin müdür müavini, "ASAN Könüllülük" məktəbinin rəhbəri Cahangir Hacıyev bildirir ki, artıq könüllü fəaliyyətinin istər vətəndaşlar, istərsə də gənclərin özü üçün böyük fayda verdiyinə şahid olmaq mümkündür. Cahangir Hacıyevin sözlərinə görə, Bakıda ilk "ASAN xidmət" mərkəzi açıldığı gündən gənclərin də könüllü kimi fəaliyyətinə şərait yaranıb: "Düşündük ki, gənclərin bu işə cəlbə ilə onlar bizə həm dəstək olarlar, həm də müasir innovativ tələblər əsasında həyata keçirilən yeni idarəetmə modelini öyrənərək gələcək iş təcrübələrində tətbiq edərlər. Gənclər bütün proseslərdə aktiv iştirakçı kimi dövlət qulluqçuları ilə birgə çalışaraq həm bilik-

bacarıqlarını artırdılar, həm də bu prosesə dəstək verməyə başladılar.

70-80 yaşlı könüllülər

"ASAN xidmət" mərkəzinin Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə birgə "Könüllülüğün yaşı yoxdur" şüarı altında həyata keçirdiyi pilot layihə çərçivəsində yaşlı nəslin könüllü olaraq fəaliyyətinə də şərait yaradılıb: "Artıq bu layihə çərçivəsində aralarında 70-80 yaşlarında olan şəxslər də var idi. Çox həvəsli idilər. Bu layihənin əsas məqsədi nəsillərarası təcrübənin bölüşməsi, eyni zamanda ahıl insanların asudə vaxtının səmərəli təşkilinə və məşğulluğunun artırılmasına xidmət edir".

Könüllülük fəaliyyətinə fiziki məhdudiyyətli gənclər də cəlb edilir

Könüllü öz iradəsi və sərbəst seçimi əsasında əvəzi ödənilməyən ictimai faydalı fəaliyyəti şəxsən həyata keçirən şəxsdir. Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2020-ci ilin Azərbaycanda "Könüllülər ili" elan olunması dövlətimizin başçısının əvəzi ödənilməyən ictimai faydalı fəaliyyəti ilə son illərdə ölkəmizdə təşkil olunan onlarla mötəbər tədbirdə təşkilatçılığın dayacağı olan, könüllü ruhu ilə yaşayan insanların əməyinə verilən daha bir yüksək qiymətdir.

Bu gün elə bir sahə yoxdur ki, oraya könüllülər cəlb olunmasın. Qürurverici haldır ki, öz könüllülük fəaliyyətlərini Vətənə, dövlətə, xalqa dəstək, vətəndaşlıq mövqeyinin göstəricisi kimi görən azərbaycanlı könüllülər dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin könüllülərindən heç nə ilə geri qalmırlar. Bu insanların gördükləri işə sevgilərinin artması, gördükləri işdən zövq almaları və missiyanı özlərindən sonrakı nəsillərə sevə-sevə ötürmələrinə vəsilə olan bu

addımı alqışlanır. Könüllü Gənclərimiz özlərində yeni xüsusiyyətlər kəşf etməklə xoş və yadda qalan anlar yaşayırlar. Bununla da şəxsi inkişaflarına böyük töhfələr verəcəklər və təbii ki, könüllülük zamanı qazandıqlarını başqa heç zaman qazanmayacaqlar.

Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin birgə təşkilatçılığı, bütün könüllü təşkilatları və hərəkətlərinin iştirakı ilə həyata keçirilən “Azərbaycan Könüllülük Həftəsi”ndə Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzinin yerli nümayəndəliklərinin könüllüləri də fəal iştirak etdilər. Həftə çərçivəsində həyata keçirilən “Şəhidimiz”, “Vətənimiz”, “Könüllülük sərhəd tanımır!”, “Təbiətimiz” kampaniyalarında GİKM-in könüllüləri öz rayon və şəhərlərini layiqli şəkildə təmsil etdilər. “Ölkəmizin şəhər və rayonlarında gənclər üçün inşa edilmiş infrastruktur obyektlərinin təyinatı üzrə və səmərəli fəaliyyətinin, regionlarda yaşayan gənclərin dövlət tərəfindən onlar üçün yaradılmış şəraitdən tam şəkildə yararlanmasının təmin edilməsi ilə bağlı dövlətimizin başçısının göstərişlərinə uyğun olaraq, Cəlilabad, Masallı, Quba, Qusar, Zaqatala, Qax, Biləsuvar, Qazax, İsmayilli, Şəmkir, Bərdə, Ağcabədi, Xaçmaz, Goranboy, Yevlax və Lənkəranda Gənclərin İnkişaf və Karyera mərkəzləri fəaliyyətə başlayıb. 2020-ci ilin “Könüllülər ili” elan olunması tarixi könüllülük ənənələrimizə verilən ən yüksək qiymətdir. Könüllü olmaq ümid yeri olmaq, savab qazanmaq, xalqına, Vətəninə xidmət etmək deməkdir. Biz dünən də belə idik, bu gün də beləyik, heç şübhəsiz ki, sabah da bu keyfiyyətimizə sadıq qalacağıq”, - deyə R.Həşimova

söyləyib. Azərbaycanda son illər könüllülük hərəkəti geniş vüsət alıb. Könüllülük insanları vahid niyyət ətrafında birləşdirən,

vətəndaş, cəmiyyət və dövlətin birgə fəaliyyətinin ən uğurlu formatıdır. Könüllülük həm də vətənpərvərlik məktəbi, öz xalqına, dövlətinə, milli-mənəvi dəyərlərə bağlılıq və xidmət örnəyidir.

“Könüllü olmaq istəyən gənclər özündə o iradəni və gücü tapır ki, könüllü olur və müəyyən bacarıqlar əldə edir. Məsələn, ölkəmizdəki könüllülük hərəkətini götürək. Orada iştirak edən gənclərimiz vaxtın idarə edilməsini, kollektivdə iş və digər inzibati işləri öyrəniblər. Bunlar işəgötürənlər üçün çox vacib məqamdır. İşə götürülmə mərhələsində könüllü olmuş şəxslərə önəm verilsə, biz onları vaxtını boşuna keçirən şəxslərlə fərqləndirmiş olarıq. Yəqin ki, bu ilin sonunda bütün qurumlar “Könüllülər ili”ndə gördükləri işlərlə bağlı hesabatlar verəcəklər. Tək könüllülər və könüllü olmaq istəyən şəxslər yox, digər subyektlər də hərə özünə uyğun nəticəyönümlü işlər seçməlidir.

Könüllülük öz iradəsi və sərbəst seçimi əsasında əvəzi ödənilməyən fəaliyyətdir növüdür. Bu fəaliyyət cəmiyyətin müxtəlif sahələrində ola bilər. Mühüm dövlət tədbirlərinin və idman yarışlarının keçirilməsində könüllülük əsasında iştirakla yanaşı könüllülük əlillərə, əhalinin aztəminatlı təbəqəsinə, qocalara, qaçqın və məcburi köçkünlərə kömək edilməsini, uşaqlar və gənclərlə işlərin aparılmasını, ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji tarazlığın saxlanması və sairə sahələri də əhatə edə bilər. Bu gün dünyada cəmiyyət maraqları naminə təmənnasız əmək sərf edən milyonlarla insan vardır.

Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi Avroviziya Mahnı Müsabiqəsi, I Avropa Oyunları, “Formula 1” yarışları, IV İslam Həmrəyliyi Oyunları kimi irimiqyaslı beynəlxalq tədbirlərin həyata keçirilməsində və digər mötəbər və irimiqyaslı tədbirlərə on minlərlə könüllü əvəzsiz rol oynayılar: “Azərbaycanda dövlətin ciddi dəstəyi və cəmiyyətin sosial sifarişi nəticəsində ASAN, “Regional İnkişaf” İctimai Birliyi, “Bir” Tələbə könüllülüləri, Aqrar İnkişaf könüllüləri və digər könüllü hərəkətləri yaranmış, onlar gəncliyin inam mərkəzlərinə çevirlə bilmişlər. Bu il 5 dekabr Beynəlxalq Könüllü Günü ərəfəsində Azərbaycanda ilk dəfə Könüllülük Həftəsi keçirilmiş və ölkəmizdə

könüllülük hərəkatının gücü və perspektivləri nümayiş etdirilmişdir. Prezident cənab İlham Əliyevin 2020-ci ilin Azərbaycanda “Könüllülər ili” elan edilməsi barədə sərəncamı gənclərin müstəqil dövlətimiz üçün sosial məsuliyyət hissini güclənməsinə, gəncliyin öz potensialına inamının artmasına səbəb olacaqdır”.

Könüllülük mərhəmət, əliaçıqlıq, ədalət hissi deməkdir. Könüllü olmaq ümid yeri olmaq, savab qazanmaq, xalqına, vətəninə xidmət etmək deməkdir. Biz dünəndə belə idik, bugündə beləyik, heç şübhəsiz ki, sabah da bu keyfiyyətimizə sadıq qalacağıq. Könüllülük həm də kollektiv əmək deməkdir. Bərabər işləmək istedadıdır. İməciliklərlə bir-birinin evini tikən, torpağını şumlayan ataların, toplaşib birlikdə şəkərbura bükən, təmizlik işləri görən anaların övladları olaraq, biz bu gün bütün dünyada böyük vüsətməmiş könüllülük hərəkatının öncülləri sırasına qədər gəlmişik. Tariximizin ən böyük, təsvir olunmaz təmənnasız könüllülük aktı, əlbəttə ki, vətənin müdafiəsinə könüllü yollanmağımızdır. Həm də kişi-qadın fərq etmədən. Könüllülük hərəkatı tarixində heç bir işlə müqayisə olunmayacaq fədakarlığa gedən—canından keçən şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyir, qazilərimizə “Sağ olun!” deyirik. Heç şübhəsizki, biz gərəkdiyi vaxt yenə könüllü əsgər olacağıq! Dünya tarixində müasir anlamda könüllü fəaliyyət anlayışına ilkdə XVII əsrdə Fransa ordusunda rast gəlinir. Bu anlayış könüllü hərbiçi olmaq istəyən fransızların qeydə alınmasından sonra meydana çıxıb. 1881-ci ildə isə ABŞ-də vətəndaş müharibəsi zamanı qadınların könüllü olaraq tibb bacısı kimi fəaliyyət göstərməsi minlərlə könüllünü ətrafında birləşdirən Amerika Qırmızı Xaç Təşkilatının yaranmasına səbəb oldu. XIX əsrin ikinci yarısında Azərbaycanda kapitalist münasibətlərinin sürətli inkişafı ölkədə ictimai-iqtisadi münasibətlərlə yanaşı, əhəlinin sosial-mədəni həyatına da öz təsirini göstərdi. Həmin dövrdə təkcə Bakıda könüllü fəaliyyət prinsipini əsas götürən 30-dan artıq xeyriyyəçi və maarifçi cəmiyyət mövcud idi. Bu cəmiyyətlərin nizamnamələrində başlıca yeri valideyn himayəsindən məhrum uşaqlara, kimsəsizlərə, qocalara, uşaqların təhsil müavinətinə yardım göstərmək və maarifçilik ideyalarını yaymaq yer tuturdu.

H.Z. Tağıyev, Ş. Əsədullayev, M. Muxtarov kimi yerli sahibkarlar topladıqları kapitalın müəyyən hissəsini könüllü olaraq xeyriyyə işlərinə, əhəlinin maariflənməsinə, məktəb, teatr, xəstəxana tikintisinə yönəldirdilər. Onların arasında H.Z. Tağıyevin fəaliyyəti daha çox diqqəti cəlb edir. Azərbaycanda ilk qızlar məktəbinin açılması, Şollar-Bakı su kəmərinin çəkilməsi, ilk teatr binasının, toxuculuq fabrikinin tikilməsi, bir sıra küçə və meydanların salınması məhz H.Z. Tağıyevin adı ilə bağlı olub. Çar Rusiyasının dövlət müşaviri, məşhur milyonçu, xeyriyyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyev Azərbaycan tarixində böyük rol oynamış şəxsiyyətlərdəndir. Bütün müsəlman aləmində məşhur olan H.Z. Tağıyev müsəlman, rus, erməni və yəhudi xeyriyyə cəmiyyətlərinin fəxri sədri seçilmişdi. Xeyriyyə məqsədli cəmiyyətlər ya Tağıyevin şəxsi iştirakı, ya da fəal köməyi ilə yaradılırdı. Bu xeyriyyə cəmiyyətlərindən birində 1905-ci ildə yaradılmış “Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyəti” idi. 1906-cı ildə isə H.Z. Tağıyev və M. Muxtarovun dəstəyi ilə Bakı sakinlərinin maarifləndirilməsində, milli şüurun oyanmasında böyük rol oynayan “Nəşri-maarif” və “Nicat” cəmiyyətləri yaradıldı. Tağıyev 300 min rubl xərcləyərək, Bakıda ilk dəfə qızlar məktəbi inşa etdirdi. 1898-1900-cü illərdə tikilmiş bu məktəb bütün Zaqafqaziyada ilk qızlar məktəbi idi. Böyük maarifçi, Azərbaycanda ilk qəzetin - “Əkinçi”nin nəşiri Həsənbəy Zərdabinin xanımı Hənifə Məlikova məktəbə direktor təyin olunur. Məktəbə qəbul edilən 58 qızın 35-i yoxsul ailələrdən idi. Onların təhsil haqqını, yemək və geyim xərclərini Tağıyev öz üzərinə götürmüşdü. O, Azərbaycanın oğul və qızlarını İngiltərə, Almaniya, Fransa və Rusiyada oxutdurmaqla yanaşı, “Kaspi”, “Həyat”, “Tazə Həyat”, “Füyuzat” və s. qəzet və jurnalların nəşrinə, mədəni-maarif təşkilatlarının qurulmasına və fəaliyyətinə maddi və mənəvi yardımlarını əsirgəməmişdi. H.Z. Tağıyev könüllü xeyriyyəçilik işində tək deyildi. Onunla bərabər Murtuza Muxtarov, Ağa Musa Nağıyev, Ağabala Quliyev, Hacı Hacıağa Dadaşov, Teymurbəy Qulubəyov, Nəbat Xocaqızı Aşurbəyova və digər milyonçu-xeyriyyəçilər könüllü olaraq, müxtəlif layihələrdə yaxından iştirak etmişdilər. Qeyd edək ki, XIX-XX əsrlərdə yaranmış xeyriyyə cəmiyyətlərinin fəaliyyəti əsasən Bakı şəhərini əhatə etsə də, bölgələrdə də ictimai sahədə

aktiv insanlar bir sıra təşkilatlar yaratmışdılar. Bu qurumlar əhalinin müxtəlif problemlərinin həll olunmasına səy göstərir və bu məqsədlə müəyyən tədbirlər həyata keçirirdilər. Məsələn, XX əsrin əvvəllərində Qarabağda "Hidayət" Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyəti fəaliyyət göstərirdi. XXI əsrdə ölkəmizin könüllülük həyatında dərin izlər buraxmaqdadır. Çoxsaylı dövlət, özəl, ictimai təşkilat özfəaliyyətilə könüllülük prinsiplərini qoruduğunu göstərir və hətta beynəlxalq miqyasda xeyriyyəçilik ənənələrimizi nümayiş etdirirlər. Bu sırada dünyanın bir çox ölkəsində sosial layihələrə imza atmaqla bizi qururlandıran Heydər Əliyev Fondunun adını çəkə bilərik. Azərbaycanın Respublikasının birinci vitse-prezidenti, UNESCO və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi ilə 2004-cü ildən fəaliyyətə başlayan Heydər Əliyev Fondu təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, idman, elm, texnologiya, ekologiya və digər sahələrdə müxtəlif layihələr həyata keçirərək, yeni cəmiyyət quruculuğunda fəal iştirak edərək ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına öz töhfəsini verir. Bu fond müstəqil dövlətimizin qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsinə xalqımızın ehtiramını ifadə etmək arzusundan, onun zəngin mənəvi irsini əks etdirmək, azərbaycançılıq ideologiyasının ölkəmiz üçün əhəmiyyətini vurğulamaq, milli dövlətçilik ideyalarını yeni nəsillərə aşılamaq zərurətindən irəli gələrək yaradılıb. Fondun layihələri istər yerli, istərsə də beynəlxalq miqyasda yüksək səviyyədə qəbul edilir. Mehriban xanım Əliyevanın şəxsi təşəbbüsü ilə Pakistanın Müzəffərabad şəhərinin Rara ərazisində Heydər Əliyev Fondunun inşa etdirdiyi qızlar üçün ortaməktəb binasının istifadəyə verilməsi bu fondun xeyriyyəçilik missiyasının sadəcə bir nümunəsidir. Xeyriyyəçilik və könüllülük Azərbaycan insanının qoşa qanadı kimi onu kamillik zirvəsinə doğru uçurmaqdadır. Bu prosesin ən enerjili, ən həvəsli aparıcı qüvvəsi Azərbaycan gəncliyidir. Dünyanın istənilən ölkəsində gənclər sosial-iqtisadi inkişafın hərəkətverici zümrəsi hesab olunur. Gənclər cəmiyyətin dinamik hissəsi olmaqla, ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatda fəal iştirak edir, ölkədə baş verən bütün proseslərin mərkəzində dayanırlar. Ümummilli lider Heydər Əliyevin ən böyük xidmətlərindən biri də onun gələcəyimizə –Azərbaycan gəncliyinin inkişafına verdiyi töhfələrdir. Ulu öndərin zəngin dövlətçilik

fəaliyyətində gənclər siyasəti hər zaman xüsusi yer tutub. Azərbaycan gənclərinin cəmiyyətin inkişafında və öz problemlərinin həllində rolunu artırmaq, ölkənin gələcək inkişafında iştirakını və məsuliyyətini yüksəltmək, paytaxt və regionlarda yaşayan gənclərin fikir mübadiləsinə şərait yaratmaq, gənclər və dövlət qurumları, hökumət nümayəndələri ilə açıq ünsiyyəti asanlaşdırmaq məqsədilə ümummillililər Heydər Əliyev tərəfindən hələ 1995-ci ildə Azərbaycan Gənclərinin Forumunun keçirilməsi təşəbbüsü irəli sürülüb və 2 fevral 1996-cı ildə müstəqil Azərbaycan gənclərinin ilk forumu keçirilib. Forumda həmişə gənclərin yanında olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev də iştirak edib. Bu forumu gənclərimizin ictimai proseslərdə könüllü iştirakının başlanğıc nöqtəsi kimi qiymətləndirə bilərik.

"ASAN Könüllüləri" nin çox saylı layihələrdən bəzilərini qeyd etməyi özümüzə borc bilirik. Sosial həyatın bütün sahələrini əhatə edən bu layihələrlə minlərlə gənc öz bilik və bacarığını, istedadını nümayiş etdirib. Bununla da daha neçə min yaşdına gözəl nümunə olub.

- I Avropa Oyunları 12-28 iyun 2015-ci ildə Bakıda keçirilmiş I Avropa Oyunlarında gənclər öz istedadları ilə hamıdan öndə idilər. Bu oyunların könüllülərini ilk dəfə ölkəmizdə keçirilən böyük bir yarışın ev sahibləri də hesab etmək olar. I Avropa Oyunlarının Təşkilat Komitəsinin sədri Mehriban xanım Əliyeva 2 fevral 2013-cü il tarixli çıxışında deyirdi: "Bu gün bütün dünyada mötəbər tədbirlərin keçirilməsinə gənclərin cəlb olunması geniş vüsət alıb. Bizim bu sahədə böyük təcrübəmiz vardır. "Eurovision-2012" mahnı müsabiqəsini keçirəndə biz gənclərin, könüllülərin yardımından çox gözəl istifadə etmişdik və gənclərimiz özlərini çox gözəl göstərmişdi. Ona görə də I Avropa Oyunlarının təşkilati işlərində də könüllülərin aktiv fəaliyyəti nəzərdə tutulub". Qeyd edək ki, I Avropa Oyunlarının təşkili üçün ümumilikdə 15000 könüllü səfərbər olunmuşdu. Onlar bu yarışın könüllüsü adını qazanmaq üçün bir neçə mərhələdən ibarət müsabiqədən keçmişdilər. Oyunlara hazırlıq ərəfəsində "Bakı-2015" Avropa Oyunları Əməliyyat Komitəsi ilk Avropa Oyunlarında könüllülərin "Alov Qoruyanlar"

(Flameke-epers) kimi tanınacaqlarını elan etmişdi. Bu ad yarış ruhunun təbliğində könüllülərin mərkəzi rolunu əks etdirmiş və eyni zamanda, Odlar Yurdu Azərbaycana olan hörməti, Azərbaycan xalqının qonaqpərvərliyini vurğulamışdı.

- FIFAU-17 Qadınlararası Dünya Çempionatı 22 sentyabr - 13 oktyabr 2012-ci ildə Bakıda keçirilmiş bu çempionatda 16 ölkədən yaşı 17-dən aşağı olan futbolçu qızlar iştirak edirdi. Bu yarış Azərbaycanda keçilmiş ilk FIFA tədbiri kimi tarixə düşüb. Sözügedən çempionat vaxtı könüllülərin köməyindən istifadə olunub və bu tədbir ərzində 14 bölmədə 1100-dən çox könüllü iştirak edib. Ümumiyyətlə, 2011-ci ildən başlayaraq, Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyasının (AFFA) könüllülük proqramı həyata keçirilməkdədir. AFFA tərəfindən təşkil olunan könüllülük proqramının məqsədi gənclərin aktiv fəaliyyətdə olması, təcrübə toplaması və beynəlxalq tədbirlərdə ölkəmizi təmsil etməsidir. Könüllülərimiz il ərzində müxtəlif beynəlxalq və yerli oyunlar, yarışlar, təqdimatlar, seminarlar, forumlar və digər tədbirlərdə iştirak edirlər. Könüllülərin fəaliyyət sahələrinə media, protokol, marketinq, akkreditasiya, qonaqpərvərlik, tibb, biletlərin yoxlanılması, nəqliyyat və könüllülərin idarə edilməsi aiddir.

- “Formula-1” Avropa Qran-prisi Ölkəmizdə ilk dəfə təşkil edilən 2016-cı il “Formula-1” Avropa Qran- prisinin yarışları 17-19 iyun tarixlərində keçirilib. “Formula-1” yarışlarında könüllülərin rolu xüsusi qeyd edilməlidir. 1 mart 2016-cı il tarixində Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti və “ASAN Xidmət” arasında könüllü fəaliyyət sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı və möhkəmləndirilməsinə dair anlaşma memorandumu imzalanıb. Bununla da “ASAN Könüllüləri” nin bu yarışlar da rəsmən könüllü olmaları protokolla təsdiq edilib və “ASAN xidmət” in könüllüləri bu oyunların könüllü tərəfi olub. “Formula-1” Avropa Qran-prisinin təşkilinə 42 ali təhsil müəssisəsi və 28 kolleci təmsil edən 3500-dən artıq tələbə-könüllü cəlb olunub. Tələbə-könüllülər arasında “Formula-1” Avropa Qran- prisi haqqında təbliğat aparmaq məqsədilə Təhsil Nazirliyinin “Bir” tələbə-könüllü proqramı

tərəfindən fevral-mart aylarında ali təhsil müəssisələrində keçirilmiş təqdimatlar zamanı 11000 tələbə məlumatlandırılıb.

- XXXXII Dünya Şahmat Olimpiadası 2016-cı ildə 1-14 sentyabrda keçirilmiş digər bir böyük tədbir - 42-ci Dünya Şahmat Olimpiadası da könüllülərimizin özünü isbat meydanına çevrilib. Bu layihəyə 300-dən çox könüllü qoşulub.

- İslam Həmrəyliyi Oyunları Beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edən ölkəmiz daha bir idman oyununa –2017-ci il İslam Həmrəyliyi Oyunlarına hazırlaşır. 12-22 may 2017-ci ildə keçiriləcək tədbirdə Azərbaycan könüllülərinin yenə yüksək səviyyədə iştirak edəcəyini proqnozlaşdırmaq çətin deyil. Yuxarıda qeyd edilən beynəlxalq tədbirlərdən başqa, təşkilat çoxlu sayda respublika miqyaslı idman layihələrində təşkil edib.

- “ASAN Könüllüləri” nin spartakiadası: Layihənin əsas məqsədi gənclərimizə idmanı sevdirib, sadə fiziki məşqlərin gündəlik yerinə yetirilməsini aşılamaq, onların virtual aləmindən asılılıqlarını minimallaşdırıb idman ətrafında cəmləşdirmək və nəhayət, bu cür oyunları mütəmadi olaraq şəhər, region və ölkədaxili miqyasda keçirməklə Azərbaycan Respublikasının gənclərini əhatə etməkdir.

Kitabxanalarda təbliği

Könüllülük insanları vahid niyyət ətrafında birləşdirən, vətəndaş, cəmiyyət və dövlətin birgə fəaliyyətinin ən uğurlu formatıdır.

Könüllülük həm də vətənpərvərlik məktəbi, öz xalqına, dövlətinə, milli-mənəvi dəyərlərə bağlılıq və xidmət nümunəsidir.

Könüllülüğün təbliği istiqamətində informasiya və təbliğat mərkəzi hesab edilən kitabxanaların üzərinə mühüm vəzifələr düşür. Kitabxanalar könüllülüğün mahiyyət və xüsusiyyətlərini geniş oxucu kütləsinə çatdırmalı və bununla əlaqədar bir çox tədbirlər həyata keçirməlidirlər. İlk növbədə müxtəlif səpkili tədbirlər keçirilməli, sərgilər, güşələr təşkil edilməlidir. **Sərgilər “Könüllülər İli - 2020”, “Könüllülər yurdu Azərbaycan” başlıqları altında təşkil edilə bilər. Həmçinin kitabxananın saytında mövzu ilə bağlı elektron məlumat bazaları, virtual sərgilər də hazırlamaq olar.**

Kitabxanalarda layihələr, aksiyalar əsasında müxtəlif səpkili işlər görülməlidir:

Layihə çərçivəsində uşaq və qocalar evinə ziyarət, aztəminatlı ailələrin evinin abadlaşdırılması, ətraf mühitin tullantılardan təmizlənməsi, “Gəlin kitab oxuyaq”, “Tütünə yox” və bu kimi bir çox sosial yönümlü aksiyalar həyata keçirilə bilər.

Könüllülük fəaliyyəti ilə bağlı maarifləndirici **bukletlər** hazırlanıb paylana bilər.

Layihə və aksiyalar:

- **“Hər kağızı bir yarpağa dəyişək”** layihəsi: Layihənin əsas məqsədi kağız tullantılarının könüllü oxucular tərəfindən toplanması təkrar emal müəssisələrinə göndərilməsi və təkrar emalın vacibliyinin təbliğidir.
- **“Yaşıl bağ” aksiyası:** Aksiyanın əsas məqsədi kağız israfını azaltmaq və təkrar emalı təşviq etmək yolu ilə ağacların qorunmasına, təbiətin mühafizəsinə və ekoloji balansın saxlanılmasına nail olmaqdır.
- **“Ağacəkmə” aksiyaları:** Aksiyaların əsas məqsədi ölkəmizin meşə fondunun zənginləşdirilməsinə yönəlmiş ağacəkmə aksiyalarının təşkilidir. Aksiyada könüllülərin köməyi ilə kitabxananın ətrafında ekoloji təmizlik işlərinin aparılması, yaşlı insanlara məişət işlərində kömək etmək olar. Tədbirdə kitabxanada könüllülük fəaliyyətini əks etdirən sərginin təqdimatı, beynəlxalq təcrübəyə həsr olunmuş filmlərin nümayişi də məqsəduyğundur.
- **“Sahibsiz heyvanlara qayğı göstərək”aksiyası:** Aksiyanın əsas məqsədi sahipsiz heyvanların toplandığı sığınacaqlarda müvafiq təmizlik işlərinin aparılması və sahipsiz heyvanlara insan qayğısının göstərilməsidir.

- **“Əsgərə məktub” layihəsi:** Layihənin əsas məqsədi hər bir Azərbaycan vətəndaşının mənəvi dəstəyini əsgərlərimizə göstərməsi üçün ünvanladığı məktubları çatdırmasıdır. Xalqımızın birliyini simvolizə edən toplanmış bütün məktublar cəbhə bölgəsində döyüşən əsgərlərimizə çatdırılır.
- **“1 gənc, 1 hekayə, 1 uğur” layihəsi:** Layihənin əsas məqsədi şəxsi inkişafın gənclərin həyatındakı önəminə diqqət çəkmək, bu məqsədlə Azərbaycanda və dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan və bir çox nailiyyətlər qazanmış azərbaycanlı gənclərin öz bilik və təcrübələrini gənclərlə bölüşmələrini təmin etməkdir. Silsilə şəkilli görüşlərdən ibarət olan bu layihədə gənclər uğura necə addımlamağı o yol dairəniləyən insanların özündən dinləyirlər.
- **“Hər uşaq 1çiçəkdir!” layihəsi:** Layihənin əsas məqsədi 10may 2015-ci iltarixdə ümummilli lider Heydər Əliyevin doğum günü ilə əlaqədar keçirilən ənənəvi gül bayramında kimsəsiz uşaqlarla birlikdə bir gün keçirərək həyatın çiçəkləri olan uşaqlara xoşbəxt anlar bəxş etməkdir.
- **“Gənc beyin” layihəsi:** Layihənin əsas məqsədi psixologiyanı gənclərə sevdirib psixi sağlamlığın möhkəmləndirilməsinə şərait yaratmaqdır.
- **“Hərəyə bir kitab bölüşək” layihəsi:** Layihənin əsas məqsədi gənclər arasında kitab oxumaq vərdişinin seçilmiş kitabların mütləq edilməsi və kitabları bitirdikdən sonra oxuduqlarını geniş auditoriyaya təqdim edilməsi yolu ilə kitaba olan marağı yaratmaqdır.
- **“Könüllülər yurdu Azərbaycan” layihəsi:** Layihənin əsas məqsədi respublika miqyasında könüllülük fəlsəfəsinin təbliğ olunması və könüllülər hərəkatının stimullaşdırılmasıdır.

Həmçinin kitabxanalarda **“Gəncliyin səsi” adlı müsabiqə keçirilə bilər.** Müsabiqənin əsas məqsədi gənc istedadların üzə çıxarılması, onların yaradıcılıq axtarışlarının, bilik və bacarıqlarının, yaradıcılıq nailiyyətlərinin dəstəklənməsi, yeni istedadlı simaların üzə çıxarılmasıdır.

Nümunələr veririk:

- Əbdürrəhimbəy Haqverdiyevin “Yeyərsən qaz ətinə, görərsən ləzzətini” əsəri əsasında;
- Cəfər Cabbarlının “Solğun çiçəklər” əsəri əsasında;
- Mir Cəlal Paşayevin “İclas qurusu” və “Toy kimindir” əsəri əsasında;
- Mirzə Fətəli Axundzadənin “Hekayəti xırs quldurbasan” və “Sərgüzəşti vəzir xani Lənkəran” əsərləri əsasında;
- Əli Əmirlinin “7 məhbusə” və “Varlı qadın” pyesləri əsasında;
- Cəlil Məmmədquluzadənin “Poçt qutusu” hekayəsinin əsasında;
- Uilyam Şekspirin “Otello” pyesi əsasında
- Anar Sadıqovun “VətənDaşları” adlı əsəri əsasında;
- İlyas Əfəndiyevin “Qəribə oğlan” pyesini əsasında tamaşalar.

Kitabxanalarda **kitab müzakirələri, dəyirmi masalar, oxucu konfransları** keçirmək məqsəduyğundur.

Kitab müzakirəsinə mişal:

“Hacı Zeynalabdin Tağıyev “kitabının müzakirəsi keçirilə bilər. Bu kitabda məşhur messanat, maarifpərvər Bakı milyonçusu Hacı Zeynalabdin Tağıyevin tariximizin 1920-ci ilə qədərki dövründə apardığı abadlıq işləri, incəsənət və elm qarşısındakı xidmətləri, şəxsi vəsaiti ilə ən görkəmli ziyalılarıımıza təhsil verdirməsi haqqında məlumatlar öz əksini tapır. Kitaba N.Nərimanovun böyük maarifçi haqqında yazdığı əsər, A.Şaiqin qardaşı Axund Yusif Talıbzadə tərəfindən yazıldığı ehtimal olunan kitabın mətni, həmçinin əsrin əvvəllərində nəşr olunmuş “Himəm ər-rical” kitabından H.Z.Tağıyevin gördüyü işləri əks etdirən bir sıra tarixi sənədlər, ona ithaf olunmuş şeirlər, və ona gələn məktublar daxil edilmişdir.

Mahmud ismayıl, Marat İbrahimovun “El atası” kitabı da oxucularda maraq doğuracaq kitablardandı. Kitabda ilkin mənbə və ədəbiyyatdan istifadə olunmaqla görkəmli sənayeçi və el ağsaqqalı H.Z.Tağıyevin həyatı və XIX yüzilliyin sonu – XX yüzilliyin əvvəllərində Azərbaycanın xalq təsərrüfatının müxtəlif sahələrində fəaliyyətindən bəhs edilir. Kitabda Tağıyev Azərbaycanda təhsil ocaqlarının açılmasına, milli teatrın inkişafına, mətbuat orqanlarının nəşrinə, milli kadrların hazırlanmasına böyük fikir vermiş, “El atası” kimi şöhrətlənmişdir.

Bildiyimiz kimi 1990-92-ci illərdə igid, vətənpərvər oğlan və qızlarımız var idi ki, orduya könüllü yollanmış və şəhid olmuşdular. Onların həyatı, keçdiyi döyüş yolu bir tarixə çevrilib. Kitabxananın fondunda yetərincə belə ədəbiyyatlar var. Və bunları oxuculara çatdırmaq məqsədilə **müzakirələr, 1 kitabı oxuyub, paylaşaq, 1 kitabın xülasəsi** kimi tədbirlər keçirilə bilər.

Nümunə:

Hacı Rəfiqə Əsgərovanın xalqımızın igid övladı, , qeyrətli vətən qızı, bacarıqlı həkim, həyatının ən məhsuldar günlərini yurdunun düşmənlərdən azad olunmasına həsr etmiş, döyüş səngərlərində yaralı əsgərlərə vəzifə borcunu layiqincə yerinə yetirmək naminə könüllü olaraq hərbi xidmətə getmiş tibb xidməti baş leytenantı Milli Qəhrəman Gültəkin Əsgərovanın həkimlik və döyüş şücaətindən bəhs edən **“Gültəkin zirvəsi”** adlı kitabı oxuculara təbliğ etmək bizim borcumuzdur.

İbrahim İbadoğlunun Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı polkovnik-leytenant Şirin Mirzəyevin keçdiyi şərəfli həyat yolundan və Azərbaycan ordusunun təşəkkülündə göstərdiyi misilsiz xidmətlərdən bəhs edən **“Sərkərdə”, Sevinc Xudabaxış qızı Xəlilbəylinin** toplayıb, tərtib etdiyi **“Vətənə döənəm”** kitabında Xəlil Rza Ulutürkün oğluna həsr etdiyi ürək kimi döyünən şeirlər, bir Ata qəlbiniin həyəcanlarını, ağrılarını götürən elegiya-yazılar, tanınmış alimlər, sənət adamları və ziyalıların Azərbaycanın mənəvi uçuş qanadları olan Ata və Oğul haqqında qiymətli tarixi fikirləmələri toplanmışdır.

Xalq şairi Xəlil Rza Ulutürkün oğlu , Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Təbriz Xəlilbəylinin doğumuna həsr etdiyi "Oğlum Təbrizə" şeirini təqdim edir.

Qoy sənə doğulan günəş deyim ki,
Nurunla açılan al səhərim mən.

Yeddi il yol gələn, a mənim ilkim,
Gəldiyin yollara gül düzərim mən.

Özüm də bilmirəm nə işdir bu iş,
Yerdənmi, göydənmi tapmışam səni.
Bəlkə də səni heç tale verməmiş,
Taleyin əlindən qapmışam səni.
Sən - bu gün sevincim, qanadım-qolum,
Dünən ürəyimə dağ olmusan sən.

Heç ana bətninə düşməmiş, oğlum.
Bu ata könlümdə doğulmusan sən.

Özün də bilmirsən öz qiymətini,
Döyüş səngərimdən, qalamsan mənim.
Bir evin qeyb olmuş səadətini
Min evə qaytaran balamsan mənim.
Ən böyük sevincsən, ən müqəddəs qəm,
Məni od içinə atan Təbrizim.
Üzünə baxanda balam deyirəm,
Adını çəkəndə - atam Təbrizim.
Mən səni görəndə çırpınır qəlbim,
Deyirlər naşıyam, görməmişəm mən.
Alıram boynuma niyə gizlədim,
Sənin tək səadət görməmişəm mən.

Anan süd veribdir fəqət mən sənə.
Köksümdə közərən odu vermişəm.
Seçib milyon-milyon adlar içindən,
Dünyada ən gözəl adı vermişəm.
Sən - oğul, sən - igid, sən - ər oğlu ər!
İftixarla daşı sən öz adını.
Məğribə, məşriqə, aləmə göstər
Alında gizlənmiş istedadını.
Bir səhər, bir günəş var mənzilimdə,
Qoy dünyalar bilsin nəçisən, kimsən.
Kiçik mənzilimdə, dar mənzilimdə
Sən ucsuz-bucaqsız məmləkətimdən.
Ey bala Təbrizim, gün o gün olsun
Ana Təbrizimə mən azad deyim,
Ustad Şəhriyarla görüşün olsun.
Təbrizi Təbrizə qol-qanad deyim.

Arzular könlümdə çeşmə-çeşmədir,
Arzular qoynunda boy atmış könül.

Səni arzum üçün, amalım üçün,
Səni döyüş üçün yaratmış könül.
Atanın ömrünə oğul yaraşıq,
Qoy bir nəfəs alım daha dərinədən.
Mən öz Təbrizimlə bu gün yanaşı
Keçirəm Bakımın küçələrindən.
Bu gün yağış yağır... qorxma yağışdan!
Tufanda, şimşəkdə bərkisin canın.
Sən mənim balamsan, mən sənin atan
Biz bir cüt oğluyuq Azərbaycanın...

Kitabxanalarda **İbrət dərsi, Portret axşamı, Film nümayişi** kimi tədbir formalarından istifadə etmək olar. Bildiyimiz kimi, Milli Qəhrəmanlar, bizim könüllülərimiz Elman Hüseynov, Salatın Əsgərova, Oqtay Güləliyev, Pəhləvan Fərzəliyev, Nadir Əliyev, Yusif Əliyev, Eldar Məcidov, Fəxrəddin Musayev, Etibar İsmayılov, Allahverdi Bağirov, Ənvər Fərəcov, Mübariz İbrahimov, Muxtar Qasimov, Əliyar Əliyev, Elman Hüseynov, Ramiz Qəmbərov, Cavanşir Rəhimov, Yavər Əliyev və Aqil Quliyevə həsr olunan “Vətən əsgəri”, “23 dəqiqə”, “Laçın qatarı”, “Şərəfli ömrün manifesti”, “Azadlığa gedən yol”, “Vətən sevgisi”, “Vətənə bağışlanan ömür”, “Ürəklərdə yaşayan qəhrəman”, “Qartaltək Vətənin keşiyində”, “Vətənə etibarlı oğul”, “Qartal qamətli qəhrəman”, “Vətənə dönənəm”, “Mübarizlik zirvəsi” “Pəhləvan komandir”, “İlk komandir”, “Şuşalı şəhid”, “Cavanşir”, “Sonuncu uçuş” və “Vətən sağ olsun” adlı filmlərimiz var.

Kitabxanalarda bu filmləri nümayiş etdirməklə kiçik yaşlı oxuculara onların kecdiyi döyüş yolundan, qəhrəmanlıqlarından danışmaq olar.

“Könüllülər İli” ilə əlaqədar il ərzində kitabxanalarda **informasiya xarakterli nəşrlər: tövsiyə ədəbiyyat siyahıları, buklet, əlfəcin,**

daycest hazırlamaq olar. Daycest - ("digest"-ingilis dilindən tərcümədə"xülasə", "toplu" mənasını verir) çap olunmuş dövrü nəşrlər haqqında qısa xülasədən ibarət siyahı və ya çap kataloqu kimi izah edilir. Daycestin hazırlanması həm oxucular, həm də tədqiqatçı-alimlər, tarixçilər üçün olduqca önəmlidir. Bu məqsədlə siz dövrü nəşrlərdə dərc edilmiş məqalələri seçərək qısa xülasələrini verməklə daycest hazırlaya bilərsiniz. Hazırlanan bu bukletlər, daycestlər kitabxananın könüllü oxucuları vasitəsilə təbliğ oluna bilər.

Narkomaniya və digər zərərli vərdişlərin törətdiyi fəsadların yeniyetmə və gənclər arasında təbliği zamanı da kitabxanaçılar "Könüllü oxucu"ların köməyindən istifadə edə bilərlər. Qeyd edək ki, bu sahədə könüllülər fəal oxuculardan yeniyetmə və gənclərdən, xüsusilə də, yuxarı sinif şagirdləri, universitet tələbələrindən təşkil oluna bilər. "Könüllü oxucular" narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və digər zərərli vərdişlərlə bağlı qısa məlumat xarakterli kitabçalar, bukletlər, bu sahədə yeni çap olunmuş kitablar haqqında informasiya vərəqələri hazırlayıb yaxın ərazilərdə evlərə paylaya, bu mövzuda öz oxuduqları kitablar haqqında oxuculara məlumat verə bilərlər. Könüllülər həmçinin maarifləndirici əhəmiyyət daşıyan sosial çarxlar da hazırlaya bilərlər. Narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və digər zərərli vərdişlərin törətdiyi dəhşətlərin yer aldığı belə sosial çarxların sayt və sosial şəbəkələrdə yayımlanması olduqca vacibdir.

Aksiya "Kitab – ikinci həyat" – 23 aprel Beynəlxalq Kitab və Müəllif Hüquqları Günü ilə əlaqədar aksiya keçirilə bilər. Könüllülər əllərində kitabla bərabər kitabxananın vizit kartları ilə kitabxanadan çıxıb əhaliyə kitab hədiyyə edə bilərlər. Bu da şəhər əhalisinin kitabxana ilə tanışlığına imkan, kitabxana haqqında təəssürat yaradır.

31 may "Ümumdünya tütünlə mübarizə günü" ilə əlaqədar "Siqareti konfetə dəyişək" adlı aksiya keçirmək olar.

Könüllüoxucular aksiyaya kitabxanada təşkil edilən "Tütün sənin düşmənidir" adlı sərgidən başlıya bilərlər. Aksiyaya kitabxanadan başlayaraq ətraf ərazidəki məktəblərin yanından keçilə bilər. Həmçinin könüllü oxucuların əlində siqaretin ziyanları haqqında bukletlər ola bilər.

Uşaq və gənc könüllülər mikrorayon və məhəllələrdə "Kitab-mənim ən yaxın dostumdur", "Oxumaq – bir mədəniyyətdir", "Həmişə oxuyun!", "Azad oxuyun!", "Hər kitabın - öz oxucusu!", "Kompüterdə xəbərlər, amma kitabda həyat" kimi **aksiyalarla** çıxışlar edə bilərlər. Oxuduğu kitablar haqqında həmin ərazidəki vətəndaşları məlumatlandırıb, kitabxanadan istifadələri üçün təbliğatlar apara bilərlər.

"Mən kitablar haqqında danışmaq istiyirəm" buklet də maraqlı olar. Bukletdə kitabxanaya yeni daxil olmuş ədəbiyyatların siyahısı verilə bilər. Könüllü oxucular tez-tez kitabxanaya gələrək özlərinin oxuduqları kitabları, kitabxanadakı sərgiləri oxucuların nəzərinə çatdırıa bilər. Kitabxanada keçirilən tədbirlərdə, müsabiqələrdə iştirak etmələri üçün onları dəvət edə bilərlər.

Aksiya və layihələrin nəticələri

1. Kitabxanaya yeni oxucular cəlb etmək.
2. Gənc oxucular arasında unudulmuş və məşhur kitabları təbliğ etmək.
3. Cəmiyyətdə kitabxanaların rolunu yüksəltmək

Yekunda bütün bu tədbirləri təşkil etmək üçün kitabxanaçı kitabxanaya könüllü cəlb etməlidir. Bunun üçün də MKS üzrə müsabiqə keçirilə bilər. Sizlərə müsabiqənin şərtlərini və məqsədini nümunə kimi veririk:

"Sən də kitabxana könüllüsü ol"
adlı könüllülük müsabiqəsi

Müsabiqənin elanı:

Kitabxana könüllüsü olmaq, uşaqlar üçün nağılların gerçəkləşməsinə kömək etmək, fiziki qüsurlu və yaşlılar üçün kitabxana xidmətləri göstərmək, istifadəçilərə yeni texnologiyaları öyrətmək, bir sözlə kitabxanaya olan sevginizi başqaları ilə bölüşmək, yeni dostlar və təcrübə qazanmaq istəyirsinizmi?

Sumqayıt Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi sizləri kitabxana könüllüləri sırasına qoşulmağa dəvət edir.

Müsabiqədən keçən iştirakçı kitabxanada aşağıdakı istiqamətlərdə könüllülük fəaliyyəti ilə məşğul ola bilər:

Oxuculara kitabxanada ənənəvi və elektron kataloqdan, elektron kitabxanadan istifadə qaydaları ilə bağlı əməli yardımın göstərilməsi;

- Kitabxanaya yeni müraciət edən oxuculara kitab və mütaliə haqqında lazımi biliklərin verilməsi;
- Kitabxanaya gələ bilməyən fiziki qüsurlu və yaşlı oxuculara qeyri-stasionar xidmətin göstərilməsi;
- Əhali arasında müxtəlif istiqamətlər üzrə maarifləndirici tədbirlərin təşkilində iştirak;
- Kitabxanaya gələ bilən yaşlı oxuculara informasiya texnologiyalarından istifadə ilə bağlı təlimlərin keçirilməsi;
- Oxuculara, xüsusilə yaşlı oxuculara kitabxanaya daxil olan yeni nəşrlər haqqında operativ məlumatların verilməsində və kitabxanada keçirilən tədbirlərin təşkilində fəal iştirak;
- Oxuculara global İNTERNET məkanında lazımi materialların axtarılmasında fəal yardım göstərmək və s.

Müsabiqənin şərtləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- Azərbaycan dili ilə yanaşı, ən azı bir xarici dili (ingilis, rus və s.) orta səviyyədə bilmək;
- İntizamlılıq, xoşrəftarlılıq, ünsiyyətçilik, operativlik, kollektivdə işləmək bacarığı, kompüter bacarığı və digər keyfiyyətlərə sahib olmaq;

Müsabiqədə 16-30 yaş arası gənclər iştirak edə bilərlər. Müsabiqədən keçən iştirakçı işi və təhsili ilə əlaqədar olaraq istədiyi növbə üzrə (I, II və III növbə) fəaliyyətə qoşula bilər.

Müraciətlərinizi CV formasında 10 mart 2020-ci il tarixinə kimi _____@mail.ru ünvanına göndərə bilərsiniz. Unutmayın ki, hər bacarıq faydalı ola bilər!

Kitabxanada aşağıdakı işlərin həyata keçirilməsinə könüllülər cəlb edilə bilər:

- Oxuculara stasionar və qeyri stasionar xidmət;
- Kitab fondu ilə iş (fiziki cəhətdən yararsız hala düşmüş kitabların bərpası, tematik məlumat qovluqlarının yaradılması, qəzet və jurnalların cildlənməsi);
- Kitabxanaya borclu olan oxucularla iş (borclu oxucu-lara zəng etmək, məktub yazmaq, onların yaşadığı ünvanlara getmək və s.);
- Əhali arasında kitabxananın fəaliyyəti barədə məlumatların yayılması və rəy sorğularının keçirilməsinə kömək;
- Kitabxananın fəaliyyəti və iş rejimi haqqında məlumat kitabçaları, vizit kartlarının paylanması;
- Kitabxanaya gələ bilməyən fiziki qüsurlu və yaşlı oxuculara evdə xidmət etmək;
- Sosial aksiyaların (sağlam həyat tərzinin, tolerantlığın təbliğinə yönəlmiş seminarlar, ekoloji tədbirlər və s.) keçirilməsində iştirak etmək;
- Kompüter texnologiyalarından istifadədə çətinlik çəkən yaşlı oxuculara təlimlərin keçirilməsində iştirak və s.